

Hynek z Poděbrad

VERŠOVÉ O MILOVNÍKU

(2. pol. 15. stol.)

Vazba této skladby na středověkou poezii je patrná zvláště v pojetí lásky jako služby milované ženě, dále v motivech z tzv. svítáníček (klevety ohrožující lásku, rozednění znamená odloučení) a kladení počestnosti na první místo mezi ctnostmi. Její námět i celkové pojetí je však již renesanční.

S velikonoci o tom čase
svět se rodí znova zase,
rozličně se obnovuje,
když se již máj přibližuje,
máj, ten čas převeselý,
nenie takový přes rok celý.
A jako toho času bývá,
ješto tehdy všecko všady obžívá,
což jest byla zima umrtvila,
všecko a vsudy usušila,
to máj všecko zkrísí zase,
veselý vešken svět čině o tom čase.
A rozličně se zazelenává
po všem světě, roste tráva
po hájích, po lukách i po zahradách,
při potocích i při všech vodách.
[...]

Miloval sem jednu pěknú paní,
kteráž ve dne, v noci i na svítání
vždycky mi mé srdce ryla,
neb jest daleko ode mne byla.
Když sem ji najviec miloval,
v svém srdci za nejlepší klénot choval,
musil sem jí nevidati,
ale vždy věrně zpomínati.
[...]

A tak vždy přes tu stezku jidech,
až převelmi čistú studnici nalezech,
v níž nadjidech vodu živu,
ana se dře z skály mocí pravú,
čistý pramen bystrý maje,
živú vodu vydávaje.
I počech do ní hleděti, zpoleh na loket,
zdychaje přečasto opět,
i počech takto opět mysliti:

„Ó co bych chtěl rád netúžiti,
bych tě měl, má milá, při sobě,
spomohla by mi v této mé sirobě,
v kteréž musím pro tvú lásku býti,
najveselejí mi vši se radostí kryti“
(chybí list)
i udach mi se pohleděti okolo sebe,
uhlédach pěknú pannu, zdál mi se anjel
z nebe,
ana stojí v čistých šatech,
že se jí tak na své mysli úzasech,
a vytřeštiv na ni oči jako omámený,
i stoje, pravý blázen z brku vyražený!
Tu ta panna přečistým krokem,
hlediec na mě svým milým okem,
ke mně samému přistúpila
a takto ke mně promluvila:
„Rač tě Pán Buoh pozdraviti!“
Já počech také sotva mluviti,
řka: „Děkujiť já tvé milosti!
Tak sem se lekl, až toho dosti!“
„Milý, proč se mne lekáš?
Však nejsem obluda, to na mě znáš!“
A v tom mi své ruky podala
a mne převelmi ochotně objala.
I poče ke mně tak přepěkně mluviti,
a ten veselý máj mně chváliti,
jeho mi všicku radost vypravujíc,
i jeho povahy všecky oznamujíc,
řkúc: „Pohleď všady na vše strany,
jaký to čas převyšbraný,
ano se veselí všecko stvořenie,
čisté barvy a vuoně rozličného kořenie,
jako by všecko chtělo poskočiti –
a zdá mi se, že se tobě chce mysliti!
Poď teď, nedaleko tě poodvedu,
a na tak veselém místě s tebu sedu,

ješto se bude zdáti ráje dosti,
 leč jsi přemožen od žalosti;
 chciť se s tebu tak těšiti,
 jakž najlépe budu uměti,
 s přechočným častým objímáním,
 k tomu milú, čistú řečí a líbaním.“
 [...]

„Jižť od tebe odpuštění
 musím míti a pryč odjíti,
 nelze mi zde déle býti,
 neb sú lidé rozličných dómysluov,
 majíc v sobě mnoho nepotřebných slov.
 Snad by mně škodilo potom,
 kdyby nás někto spolu uhlédal,
 zlého by se o nás jistě nadál!
 Ješto si ty, ani já nemyslil na to,
 a bychme, neviemjak, přísáhli za to,
 že jsme tuto poctivě spolu byli –
 oni by ztěžka tomu uvěřili.
 Také neznám, bych tě co veselila;

spieš sem tě ještě rozsrdatěla,
 že se páliš, jsa v túžení,
 a hledě na mě i myslíš na ni
 těžce, na tu, kteréž ty miluješ,
 jakož o tom dosti široce vypravuješ!“
 Tu sva oba zhuoru vstala
 a ochotně se rozžehnala.
 Podavši mi své ručičky,
 k tomu přepěkné hubičky,
 objímajíc mě, tak mluvila:
 „Ó bych já tak šťastna byla,
 ať bych mohla pomoci
 myšlení toho zbýti i tesknosti!
 A bude mi toho vždycky žel,
 že si vesel býti se mnú nechtěl,
 maje mne tu vedle sebe;
 vždy pravils, že teskno tebe
 po té paní, nic nemluvě o milosti.
 Tuž já na tom míti dosti
 musím a s tím pryč odjíti.“